UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS (II ciklus studija)

Odsjek	Odsjek za komparativnu književnost i informacijske nauke				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Organizacija znanja				
Šifra/kod	FIL KOI 428	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6 ECTS
Ciklus studija	II	Semestar	I	**NPP 2025/2026** Studijska godina	
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	b/h/s				
Nastavnik/ca	Ime i prezime	Doc. dr. Džejla Khattab			
	Kontakt podaci	Kabinet: 159 E-mail: dzejla.khattab@ff.unsa.ba Telefon: 0038733 253 172	Termin konsultacija	Dostupno na: Kabinetske konsultacije	
Saradnik/ca	Ime i prezime	/			
	Kontakt podaci	/	Termin konsultacija	/	
Sedmični broj kontakt sati	2P+2S=4				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	**Predavanja:** Kategorijalni aparat vezan za organizaciju znanja: podatak, informacija, znanje, nauka, informacijski sistemi. ETAKSA komunikacijski model i informacijska pismenost u e-okruženju. Promjena bibliotečke paradigme. Tradicionalni sistemi za pohranjivanje i pretraživanje informacija; novi sistemi i metode vezane za sadržajnu obradu podataka; ontologije i izrada tezaurusa. Metode istraživanja u organizaciji znanja. Nova paradigma bibliografske organizacije i konceptualni sistemi za organizaciju znanja: konceptualni modeli u dizajnu baza podataka i katalogizaciji; metodologija izrade studije FRBR; tehnika analize entiteta; entiteti, atributi i odnosi bibliografskih i normativnih podataka; IFLA LRM. Novi konceptualni modeli kao rezultat saradnje baštinskih ustanova (FRBRoo, PRESSoo). Ponovno propitivanje i definiranje bibliografskih odnosa pod utjecajem savremene tehnologije. Metapodaci – definicija, zadaci i vrste; interoperabilnost; metapodaci i Dublin Core. Semantički web i povezani podaci. Uloga metapodataka u digitalnoj humanistici i sistemima za organizaciju znanja. **Seminar:** Individualno vođenje studenata/ica kroz izradu seminarskog rada iz područja organizacije znanja: izbor i preciziranje teme, istraživački pristup, izrada sinopsisa i apstrakta, te prezentacija rada, prema uputama koje se daju na nastavi i na sistemu učenja na daljinu BISER.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj ovoga kolegija jest da studenti/ce kroz usvajanje kategorijalnog aparata koji se koristi u području organizacije znanja spoznaju dimenzije (procese i sisteme) područja organizacije znanja i razumiju promjenu bibliotečke paradigme. Steći će				

	temeljna znanja o metapodacima, njihovim načelima, najznačajnijim modelima i standardima, te proširiti znanja o konceptualnim modelima za organizaciju informacija koje pripadaju bibliografskom univerzumu (FRBR, FRAD, IFLA LRM). Analizirat će se novi konceptualni modeli koji nastaju kao rezultat saradnje baštinskih ustanova (FRBRoo, PRESSoo).
SDG (cilj održivog razvoja)	SDG4 – Kvalitetno obrazovanje; SDG11 – Održivi gradovi i zajednice
Ishodi učenja	Znanje: povezati teorijske principe i konceptualne sisteme za organizaciju znanja sa stvarnim i savremenim problemima u upravljanju dokumentima u baštinskom sektoru; prepoznati modele i standarde namijenjene za razmjenu bibliografskih metapodataka u mrežnom okruženju. Vještine: ovladati elementima Dublinskog skupa; kritički prosuditi i preporučiti relevantne nadolazeće tehnologije i inovacije u svrhu poboljšanja interoperabilnosti sistema. Kompetencije: provjeriti i vrednovati sisteme za organizaciju znanja u baštinskom sektoru.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta: PREDAVANJA	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Uvod u kolegij. Kontekst za organizaciju znanja: kategorijalni aparat (podatak, informacija, znanje, nauka, informacijski sistemi); modeli informacijskih nauka. ETAKSA komunikacijski model i informacijska pismenost u e-okruženju.
2.	Promjena bibliotečke paradigme: knjiga (e-knjiga), katalog (e-katalog), korisnik (krajnji korisnik) i bibliotekar (informacijski stručnjak). Konsolidacija informacija.
3.	Organizacija znanja i sistemi za organizaciju znanja: tradicionalni sistemi za pohranjivanje i pretraživanje informacija; klasifikacije, tezaurusi i ontologije.
4.	Metode istraživanja u organizaciji znanja: anketa, analiza sadržaja, intervju, fokus grupe, pojmovno mapiranje i sortiranje kartica.
5.	Bibliografski univerzum i nova paradigma bibliografske organizacije. Konceptualni modeli FRBR, FRAD, FRSAD i IFLA LRM; tehnika analize entiteta; entiteti, atributi i odnosi bibliografskih i normativnih podataka.
6.	Novi konceptualni modeli u baštinskim ustanovama: FRBRoo/LRMoo i PRESSoo; objektno-orijentirani modeli kao novi modeli analize podataka.
7.	Studija slučaja: strukturno modeliranje bibliografskih podataka za bosanskohercegovačke vakufname.
8.	**Prva polusemestralna provjera znanja (prvi parcijalni ispit)**
9.	Metapodaci: definicija, zadaci, vrste i načela.
10.	Metapodaci i Dublin Core: DCMI Metadata Terms i aplikacijski profili.
11.	Semantički web, povezani podaci i ontologije. ISBD i IFLA LRM u okruženju povezanih podataka; BIBFRAME.
12.	Metapodaci i interoperabilnost. Uloga metapodataka u digitalnim bibliotekama i digitalnoj humanistici.

13.	Kritička organizacija znanja: pristranost u sistemima za organizaciju znanja i inkluzivni metapodaci.
14.	Specijalne zbirke i usklađivanje konceptualnih modela biblioteka, arhiva i muzeja.
15.	**Druga polusemestralna provjera znanja (drugi parcijalni ispit)**
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

<table>
<tr><td>Način izvođenja nastave
(oblici i metode)</td><td>Način izvođenja nastave: predavanja, diskusije, studije slučaja, seminar (individualne konsultacije i vođena izrada seminarskog rada).
Nastavni materijal je pohranjen na sistemu učenja na daljinu BISER (http://biser.ff.unsa.ba/).</td></tr>
<tr><td>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</td><td>Praćenje rada studenata/ica se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:
<table>
<tr><th>R. br.</th><th>Elementi praćenja</th><th>Broj bodova</th><th>Učešće u ocjeni (%)</th></tr>
<tr><td>1.</td><td>Uredno pohađanje nastave i aktivnost na nastavi</td><td>10</td><td>Max 10%</td></tr>
<tr><td>2.</td><td>Seminarski rad i prezentacija rada</td><td>30</td><td>Max 30%</td></tr>
<tr><td>3.</td><td>Prva polusemestralna provjera znanja</td><td>30</td><td>Max 30%</td></tr>
<tr><td>4.</td><td>Druga polusemestralna provjera znanja</td><td>30</td><td>Max 30%</td></tr>
<tr><td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td><td>100%</td></tr>
</table>
Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti/ce postižu na sljedeći način:
1. Studenti/ce su dužni/e uredno pohađati predavanja i seminar. Aktivnost na nastavi podrazumijeva pripremu i učešće u nastavnim aktivnostima (min. 6, max. 10 bodova).
2. Seminarski rad izrađuje se prema uputama koje se daju na nastavi i na sistemu učenja na daljinu BISER, a predaje se i prezentira najkasnije do kraja semestra. Ocjenjuje se na sljedeći način (min. 17, max. 30 bodova):
a. dosljedno korištenje literature i odgovor na temu – 10 bodova;
b. struktura rada i jasnoća pismenog izražavanja – 10 bodova;
c. poticajnost i originalnost – 5 bodova;
d. prezentacija rada – 5 bodova.
3. Studenti i studentice su dužni/e polagati dva testa u toku semestra (osma i petnaesta sedmica). Prvi test obuhvata gradivo obrađeno do osme nastavne sedmice, a drugi gradivo obrađivano od devete sedmice do kraja semestra. Testovi su bodovani sa maksimalno 30 bodova (minimalno 17 bodova po testu).
4. Smatra se da je student/ica savladao/la gradivo ispitivano parcijalnim ispitom ukoliko je ostvario/la 55% od ukupnog broja bodova. Student/ica koji/a nije prešao/la prag od 55% na prvom parcijalnom ispitu ne može pristupiti drugom parcijalnom ispitu i oba segmenta polaže u terminima završnih ispita. Na završnom ispitu student/ica može dobiti onoliko bodova koliko je predviđeno silabusom za provjeru znanja na parcijalnim ispitima.

Minimum – 55 bodova, maksimum – 100 bodova.</td></tr>
</table>

	Za vanredne studente/ice bodovat će se prisustvo konsultacijama i radnim subotama. Termini susreta sa vanrednim studentima/cama radnim subotama planirat će se prema rasporedu rada sa vanrednim studentima/cama. Napomena: Način ocjenjivanja je izmijenjen u odnosu na NPP.
Skala ocjenjivanja	Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi: a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.
Literatura	*Obavezna:* • Dizdar, Senada. Od podatka do metapodatka. Sarajevo: Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine, 2011. [Str. 197–306]. • Hjørland, Birger. What is Knowledge Organization (KO)? // Knowledge Organization, 35, 2/3(2008), str. 86–101. • IFLA-in knjižnični referentni model: konceptualni model za bibliografske informacije / urednička skupina Pat Riva, Patrick Le Bœuf i Maja Žumer; prijevod Mirna Willer, Ana Barbarić. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2020. • Khattab, Džejla. Načela strukturnoga modeliranja bibliografskih podataka za bosanskohercegovačke vakufname: doktorski rad. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2022. https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:813272 [Odabrana poglavlja]. • Svenonius, Elaine. Intelektualne osnove organizacije informacija. Lokve: Benja, 2005. • Tillett, Barbara. What is FRBR? A Conceptual Model for the Bibliographic Universe. Washington: Library of Congress Cataloging Distribution Service, 2004. https://www.loc.gov/cds/downloads/FRBR.PDF • Willer, Mirna. ISBD: od objedinjenog standarda prema standardu za objavljivanje bibliografskih podataka kao povezanih podataka. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske, 59, 1/2(2016), str. 1–23. https://hrcak.srce.hr/178462 • DCMI Metadata Terms. Dublin Core Metadata Initiative. https://www.dublincore.org/specifications/dublin-core/dcmi-terms/
	Dodatna: • Chowdhury, G. G. Introduction to modern information retrieval. London: Library Association Publishing, 1999. • Definition of FRBRoo: a conceptual model for bibliographic information in object-oriented formalism / International Working Group on FRBR and CIDOC CRM Harmonisation; editors Chryssoula Bekiari, Martin Doerr, Patrick Le Bœuf, Pat Riva. Version 2.4. 2015. https://www.ifla.org/files/assets/cataloguing/FRBRoo/frbroo_v_2.4.pdf • Hajdarpašić, Lejla; Khattab, Džejla; Dizdar, Senada. Uloga metapodataka u prezentaciji turbeta u digitalnom okruženju. // Bosniaca, 28(2023), str. 107–126. https://doi.org/10.37083/bosn.2023.28.107 • Handžić, Meliha; Dizdar, Senada. Knowledge Management Meets Humanities: A Case Study of Diplomatic Correspondence Visualisation. // IFKAD 2016, str.

	1445–1457. • Handžić, Meliha; Dizdar, Senada. Picturing the Past: A Case of Knowledge Management Application in Archaeology. // IFKAD 2017, str. 1251–1261. • Hjørland, Birger. Theories of knowledge organization – theories of knowledge. // Knowledge Organization, 40, 3(2013), str. 169–181. • Lancaster, F. W. Indexing and Abstracting in Theory and Practice. 2nd ed. Champaign: University of Illinois, Graduate School of Library and Information Science, 1998. • LRMoo: object-oriented definition and mapping from IFLA LRM / IFLA – CIDOC CRM SIG. Version 1.0. 2024. • Olson, Hope A. The Power to Name: Locating the Limits of Subject Representation in Libraries. Dordrecht: Kluwer, 2002. • Reynolds, Regina. ISSN, identifikatori i metapodaci u digitalnom svijetu. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske, 47, 1/2(2004), str. 17–29. • Rowley, Jennifer; Farrow, John. Organizing Knowledge: An Introduction to Managing Access to Information. 3rd ed. Aldershot: Gower, 2000. • Saračević, Tefko. Prilozi utemeljenju informacijske znanosti. Osijek: Filozofski fakultet, 2006. • Smiraglia, Richard P. Bibliographic families and superworks. // Understanding FRBR: what it is and how it will affect our retrieval tools / edited by Arlene G. Taylor. Westport; London: Libraries Unlimited, 2007. Str. 73–86. • Topić, Nada. Primjena modela FRBR na opis i pronalaženje digitalnih dokumenata: funkcionalnost atributa entiteta pojavni oblik. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske, 54, 4(2011). • Uvjeti za funkcionalnost autoriziranih podataka: konceptualni model / uredio Glenn E. Patton; preveo Tomica Vrbanc. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. • Uvjeti za funkcionalnost bibliografskih zapisa: završni izvještaj. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. • Uvjeti za funkcionalnost predmetnih autoriziranih podataka: konceptualni model / urednice Marcia Lei Zeng, Maja Žumer i Athena Salaba; preveo Predrag Perožić. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2012. • Willer, Mirna; Dunsire, Gordon. Bibliographic Information Organization in the Semantic Web. Oxford: Chandos Publishing, 2013.
Napomene	- Uz obaveznu i dodatnu literaturu pojedine teme zahtijevat će uvođenje dodatne literature. - Ocjena se izvodi zbrajanjem svih bodova osvojenih tokom semestra. Svaki element ima propisani minimum bodova koji moraju biti osvojeni kako bi se ti bodovi uzeli u obzir. - Seminarski rad predaje se najkasnije do kraja semestra. Teme seminarskih radova prilagođavaju se predznanju studenata/ica, uključujući i studente/ice koji/e nisu završili/e prvi ciklus studija informacijskih nauka. - Studenti/ce mogu koristiti alate umjetne inteligencije u akademske svrhe u skladu sa Politikom korištenja umjetne inteligencije u akademskim aktivnostima studenata Univerziteta u Sarajevu.